ДОКЛАД ЗА
АНТИ-ЛГБТИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ ОТ ОМРАЗА И ИНЦИДЕНТИ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ 2017 Г.

Фондация GLAS,
декември 2017 г.

GLAS
GAYS AND LESBIANS ACCEPTED IN SOCIETY

СЪДЪРЖАНИЕ

Въведение 01
Предварителни констатации 02
Методология 02
Основни констатации 03
Правната ситуация на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ в България 05
Видове докладвани инциденти 07
Заплахи 08
Физическо нападение 09
Сексуално насилие 10
Домашно насилие 10
Отказ от предоставяне на обществени услуги 10
Отказ на работа / уволнение от работа 10
Връзка между жертвата и извършителя 11
Интерсекционалност 11
Причини да не се докладва на полицията 11
Полиция и други правоприлагащи органи 12
Приложение 1: 13
Формуляр за докладване на престъпления
Приложение 2: 16
Речник

ВЪВЕДЕНИЕ

*Настоящият доклад е продължение на **Step up on reporting homophobic and transphobic violence** или „Постигането на по-голяма отчетност за хомофобското и трансфобското насилие“, проект, подкрепен от ILGA-Europe, европейския регион на Международната асоциация за лесбийки, гей, бисексуални, транс и интерсекс. Целта на проекта бе да се даде възможност на европейските организации на гражданското общество на ЛГБТИ да следят по-последователно и да докладват за престъпленията и инцидентите на база хомофобска и трансфобска омраза.*

*За да изготви тази работа, през 2012 г. ILGA-Европа разработи хармонизирана методология за събиране на данни. Методологията се основава на международните стандарти и на опита, придобит в различни дейности в миналото, като изготвянето на документи в цяла Европа в Службата на ЕОСС (Европейска организация за сигурност и сътрудничество) за демократични институции и за правата на човека (СДИПЧ) с оглед на годишния си доклад за престъпленията от омраза или участието на ILGA-Европа в проекта **Facing Facts! Making hate crime visible!** или „Изправяне пред фактите! Осъществяване на видимост относно престъпленията от омраза!“*

***Step up reporting on homophobic and transphobic violence** започна през 2013 г. През 2013 г. бе обявена първата покана за представяне на предложения в рамките на Фонда за документация и застъпничество на ILGA-Europe, която подкрепи 12 организации-членки в Европа да докладват за престъпления, свързани с омраза.*

През 2017 г. фондът, с подкрепата на правителството на Холандия, предостави специални ресурси на 6 национални и местни НПО в Армения, България, Полша и Сърбия. Тези НПО бяха обучени по методологията, разработена преди това от ILGA-Европа, и се ангажираха да я прилагат, за да получат съпоставими данни.

Събирането и публикуването на данни се очаква да бъдат развити на по-устойчива и професионална основа в бъдеще, благодарение на аспекта на настоящия проект, който аспект изгражда капацитет. Чрез тази инициатива методологията на ILGA-Europe се предоставя на по-голям брой европейски организации на гражданското общество на ЛГБТИ. Надеждното отчитане продължава да бъде основен инструмент за убеждаване на властите за необходимостта от криминализиране на престъпленията от омраза и за разработване на политики и обучения за полицейските и съдебните органи за ефективно справяне с престъпленията от омраза.

Този отчет се основава на събирането на данни от Фондация GLAS, проведено през периода май - октомври 2017 г. (6 месеца) чрез онлайн инструмент за отчитане, достъпен на платформата <toleranti.com>. Докладите, направени през този период, се отнасят само за инциденти, настъпили през 2017 г. Системата за онлайн отчитане първоначално е стартирана от GLAS през 2015 г. и е актуализирана през 2017 г. с финансовата и методологична подкрепа на ILGA-Europe. Платформата бе популяризирана чрез смесена медийна кампания в два големи български града. Тя позволи своевременното документиране на нови доказателства, помогна да се поддържа в дългосрочен план процесът на мониторинг и да се увеличи видимостта на проблема с престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ на национално равнище. Докладът, отпечатан на български език, ще бъде разпространен до всички държавни институции, занимаващи се с престъпления, свързани с омраза, и ще се използва за защита от престъпленията на база ЛГБТИ-фобска омраза в българския Наказателен кодекс.

ПРЕДВАРИТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ

През 2015 г. GLAS стартира кампания за повишаване на информираността за борба с дискриминацията срещу ЛГБТИ и стартира дискусия за признаване на престъпления от омраза и насилие, насочени към сексуалната ориентация или половата идентичност като престъпление в Наказателния кодекс на България. Бяха организирани няколко събития, включително кръгла маса с полицейски служители от холандската полицейска мрежа Роуз ен Блау. Уведомява се, че в уебсайта за съобщаване на случаите на инциденти, свързани с престъпления от омраза срещу ЛГБТИ в рамките на една година са подадени над 150 доклада. Тези доклади включват не само неотдавнашни случаи, но и случаи, които жертвите са преживели през живота си. Съгласно събраните данни, повечето инциденти, свързани с престъпления с омраза спрямо ЛГБТИ (60%), са извършени в обществени пространства, а 25% - онлайн. 85% от съобщените инциденти са настъпили в столицата, София, а 65% от пола на жертвите са мъже. 55% от хората съобщават, че са гейове, 25% са лесбийки, 5% бисексуални, 5% са хетеросексуални, а останалите 10% не са уточнили. 80% от жертвите са във възрастови групи от 15 до 24 години, 15% са от 25 до 34, а само 5% са над 35 години.

МЕТОДОЛОГИЯ

Избрахме методологията за онлайн отчитане по няколко причини. Първо, той е лесно достъпен за докладващи от цяла България. Второ, гарантира анонимността на докладващия. Трето, данните, предоставени чрез структурирана отчетна форма, лесно се класифицират и анализират. Не на последно място фондация GLAS има известен опит в събирането на данни за престъпленията, свързани с омраза, насочени срещу ЛГБТИ, чрез онлайн отчитане и има интерес да подобри инструментацията за отчитане и да я направи по-надеждна за събиране на данни, които да могат да бъдат използвани за по-нататъшно разследване от страна на механизмите за правоприлагане.

Една от целите на подобряването на онлайн платформата за отчитане беше да се опитат да се проследят тенденциите при настъпването на инциденти, свързани с престъпления, свързани с омраза спрямо ЛГБТИ, и да се предостави по-подробен инструмент за докладване, който да предоставя информация за самоопределението на жертвата, от една страна, и мястото на инцидентите, връзката между жертвата и извършителя и възможната роля на интерсекционалността като фактор за инцидента, от друга.

Формулярът за докладване бе консултиран с ILGA-Europe, преди да бъде разпространен онлайн. Той е разработена така, че да гарантира събирането на надеждни и сравними данни от различни европейски страни по последователен начин, като се вземат предвид стандартите, изисквани от националните, европейските и международните организации. Класификацията и анализът на събраните данни бяха направени и въз основа на насоките, предоставени от ILGA-Европа в началото на изпълнението на проекта.

ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ

През 2017 г. Фондация GLAS надгради онлайн платформата си за обмяна на информация ***tolerantni.com*** , стартирала преди две години, за да подобри достъпа до отчитане на престъпленията, свързани с омразата спрямо ЛГБТИ.

Онлайн платформата ***tolerantni.com*** събира информация за региона, мястото на атаката, пола, как се идентифицират жертвите по отношение на сексуалната ориентация или половата идентичност и възраст. Същите данни се събират за извършителя. Жертвите могат да останат анонимни, но могат и да посочат контакти, ако желаят. В полицейските участъци се регистрира пол на жертвата, но не сексуална ориентация, полова идентичност и самоопределение. Онлайн платформата позволява събирането на тази допълнителна информация.

За уеб платформата ***tolerantni.com*** не е необходима регистрация; всеки може директно да попълни формуляра с информация за престъплението, без да се регистрира.

Новият формуляр за докладване стартира на 1 май 2017 г., а в рамките на 6 месеца са получени общо 47 доклада. Докладите се отнасят за инциденти, които са се случили едва през 2017 г. От общия брой 47 доклада са изцяло попълнени само 33 доклада, т.е. дават отговори на всички въпроси във формуляра за докладване. Нашият анализ се основава на броя на завършените доклади, защото другият не предоставя достатъчно информация, която може да бъде класифицирана и анализирана. Нито един от попълнените доклади не бе регистриран в полицията. Само 6 от жертвите са написали контакти, с които да може да се свържат с тях за допълнителна информация в случай, че докладът им бъде допълнително проучен. Събраните данни обикновено не са достатъчни за проследяване на тенденциите по отношение на местонахождението и връзката между жертвата и извършителя, но е достатъчно да се проследят тенденциите по отношение на най-често срещаните видове престъпления, свързани с омраза, срещу ЛГБТИ и взаимовръзката между сексуалната ориентацията и възрастта на жертвите за определени видове престъпления.

Хомофобските и трансфобските инциденти остават почти напълно недокладвани в България. Изследванията ни ясно показаха, че никой от 33-те, които са докладвали престъпления от омраза срещу ЛГБТИ чрез уеб платформата <tolerantni.com> в периода май-октомври 2017 г., не е подал сигнал в полицията. Основната причина, поради която не се съобщава за инцидентите, е недоверието в институцията или липсата на убеждение, че те могат да направят каквото и да е било. При липсата на адекватна правна рамка за превенция и санкциониране на престъпленията, свързани с омраза към ЛГБТИ в България, правоприлагащите институции, полицията и прокуратурата, нямат отговорността да записват, архивират, класифицират, анализират и докладват престъпления от омраза към ЛГБТИ хората. В резултат на това няма официална статистика за действителния обхват на тези видове престъпления и държавата не поема отговорност за санкциониране на извършителите.

Липсата на леснодостъпни и доверени отчетни центрове е още една причина, поради която има много малко данни за обхвата на престъпленията от омразата спрямо ЛГБТИ хората в България. Системата за онлайн отчитане <tolerantni.com> е единствената услуга за отчетност, достъпна за ЛБГТИ хора, станали жертви на престъпления от омраза, от цяла България. Количествените данни, събрани от тази уеб платформа, по никакъв начин не са представителни за реалния брой и видовете престъпления, свързани с престъпления от омраза срещу ЛГБТИ в страната, но това са единствените количествени данни, налични по тази тема.

Противно на очакванията ни, че повечето престъпления, свързани с омраза, ще бъдат извършени от радикализирани членове на организирани групи, информацията за извършителите показва, че това са предимно хора, действащи сами, а не като част от организирана атака. В много случаи пострадалият преди това е знаел извършителите и дори е имал някаква връзка с тях, например: роднина, съученик, някой от работа или човек, който посещава същия бар.

Събраните данни показват, че повечето инциденти срещу ЛГБТИ хора в България се случват в училище, последвани от инциденти на улицата и у дома. Известен брой инциденти също се извършват в барове, макар и по-малко. Подробности за най-често срещаните видове инциденти са представени в разделите след описанието на правната рамка.

Периодът на събиране на данни беше прекалено кратък за улавяне на тенденциите в престъпленията, свързани с омраза, против ЛГБТИ. Онлайн системата за отчитане би позволила да се проследяват тенденциите, когато се използват последователно в период от няколко години. Необходимо е да се извършат допълнителни дейности по разпространение на услугата в общността, за да се мотивират всички ЛГБТИ хора, които са имали инциденти с престъпления от омраза, да подават отчети и да предоставят колкото се може повече подробности при описване на случая.

Структурата на формуляра за отчитане, използвана в онлайн системата, може да се види в приложение 1.

ПРАВНАТА СИТУАЦИЯ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯТА ОТ ОМРАЗА СПРЯМО ЛГБТИ В БЪЛГАРИЯ

Българският Наказателен кодекс третира престъпленията от омраза в Глава III: Престъпления против правата на гражданите, членове 162-165. Член 162 налага санкции за подбуждане и прозелитизиране на дискриминация, насилие и омраза въз основа на раса, националност или етническа принадлежност чрез реч, печат или други средства за масова информация. Параграф 2 от член 162 санкционира всякакви действия на насилие или увреждане на имуществото на някого въз основа на раса, националност, етническа принадлежност, религия или политически убеждения. Параграф 3 от член 162 също така криминализира онези, които създават или ръководят организации или групи, които извършват дейности, описани в параграфи 1 и 2. В параграф 4, от член 162 се криминализира членството в организации или групи, които подбуждат омраза и престъпност основана на омраза, но наказанието е по-леко в сравнение с това в параграф 3.

Член 163 криминализира участието в тълпи, които атакуват други групи от населението въз основа на тяхната раса, националност или етническа принадлежност. Членове 164-166 криминализират действията срещу религиозните свободи и действия, които подбуждат омраза въз основа на религията.

Българският Наказателен кодекс не разглежда хомофобски, бифобични и трансфобични престъпления като престъпления от омраза и хомофобски, бифобични и трансфобични мотиви не са утежняващи обстоятелства, за разлика от мотивите, свързани с раса, етническа принадлежност или религия. Поради тази причина няма официална информация за размерите на проблема с престъпленията от омраза спрямо ЛГБТИ, броят на престъпленията от омраза, извършени всяка година или относно това дали жертвите на ЛГБТИ ги докладват.

Липсата на правни санкции за хомофобски, бифобични и трансфобични престъпления от омраза в Наказателния кодекс води до липса на признаване, регистриране, класифициране и анализиране на такива престъпления от основните публични институции, които се занимават с престъпления срещу лицето: полицията и прокуратурата. Като част от изследването на съществуващата система за докладване и разследване на престъпления, свързани с омраза спрямо ЛГБТИ и предоставяне на услуги на жертвите, проведена от фондация „Ресурсен център Билитис“ през 2017 г., бе поискана информация от Министърът на вътрешните работи, Главният прокурор и Директорът на дирекция "Вътрешни работи" в София, въз основа на съществуващия Закон за достъп до обществена информация. От обществените органи бе поискано да предоставят информация за броя и вида на престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ, които са регистрирани и обработени през последните 2 години. Официалните писма, получени от министъра на вътрешните работи и главния прокурор, заявиха, че тези институции не са задължени да събират, анализират, класифицират и разкриват такава информация съгласно българската правна рамка. В писмото, получено от Службата за вътрешни работи в София, се посочва, че броят на регистрираните от тях случаи на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ през последните две години е 0 (нула).

Липсата на правно признаване на престъпленията, свързани с омраза, против ЛГБТИ, също води до недостатъчен брой центрове за докладване, на които могат да се обръщат хората от ЛГБТИ общността в случаите, когато има престъпления от омраза. Единствената услуга за онлайн оповестяване на престъпления, свързани с омраза, срещу ЛГБТИ, която понастоящем е достъпна за хора от цял свят, е тази, управлявана от Фондация GLAS. Някои центрове за подпомагане, управлявани от НПО, които предоставят услуги на жертви на трафик, домашно насилие или на хора с наркомания и сексуални работници, могат да оказват подкрепа на жертвите на престъпления, свързани с омраза срещу ЛГБТИ, но последните рядко се обръщат към тези организации.

На теория всеки може да отиде и да съобщи за престъпление в полицията, но на практика много хора от общността на ЛГБТИ все още се страхуват да отидат в полицията, тъй като те очакват да се срещнат с хомофобски, бифобични и трансфобични нагласи. Тези страхове имат своите корени в много случаи, когато полицейските служители действително се държат по хомофобски начин. Например, участниците в ***Sofia Pride*** са чували някои от полицейските служители да правят хомофобски коментари. През 2015-2016 г. фондация "Ресурсен център Билитис" проведе проучване на домашното насилие и насилието срещу жени от ЛБТ общността, а в доклада на изследването "Любовта не е злоупотреба" виждаме примери за това как полицейските служители не защитават, ами малтретират транс жени.

Според респондентите в изследването, проведено от Ресурсен център Билитис в рамките на проекта "Come Forward" (2017), има огромна нужда от обучение сред специалистите в центровете за докладване, но също така има нужда от кампания за осведомяване в общността за да се мотивират ЛГБТИ хората да докладват за атаките.

В полицията полицейски служител може да регистрира престъпление, а вземането на изявления може да се случи в полицейското управление, но също и на мястото на престъплението или друго място, ако жертвата няма възможност да отиде в полицейското управление. Изявлението включва полицейски служител, жертва и / или свидетел. Не е необходимо да има адвокат, но ако жертвата иска да има адвокат с тях, това е позволено. Свидетелите могат също да съобщават за атаки срещу други хора, но по-късно в процеса жертвата ще бъде призована да свидетелства.

Служителят, който е регистрирал доклада, информира жертвите, които от своя страна са докладвали за престъпление в полицейския участък, за правата им. Липсата на правна рамка, която криминализира престъпленията, свързани с омразата срещу ЛГБТИ, прави всички съществуващи политики за избягване на вторична виктимизация недостатъчни за жертвите на такива престъпления. Българската полиция не събира информация за половата идентичност и сексуалната ориентация на жертвата, поради което по правило не се обсъждат междусекторни аспекти на дадено престъпление срещу дадено лице.

В националната глава от електронната книга, която ще бъде публикувана през 2018 г. в рамките на проекта "Come Forward", „Ресурсен център Билитис“ представя случая, при който жена, станала жертва на престъпления от омраза срещу ЛГБТИ, е била обезкуражена да използва адвокат, когато докладвала на полицията. Ето кратко описание на случая: участничка в София Прайд 2016 бе атакувана от двама мъже на път за вкъщи след напускане на шествието. Тя бе арестувана заради използването на спрей срещу нападателите и бе доведена до полицията заедно с нападателите. На адвокатът от организационния комитет на София Прайд, който отиде в полицейското управление, за да помогне на жертвата, не му беше позволено да разговаря с жената, а междувременно жената беше принудена от дежурния офицер да подпише декларация, че ще няма нужда от адвокат. Нападението не бе разследвано по-нататък.

ВИДОВЕ ДОКЛАДВАНИ ИНЦИДЕНТИ

Видовете инциденти, докладвани чрез формуляра за онлайн отчети в периода май - октомври 2017 г., включват:

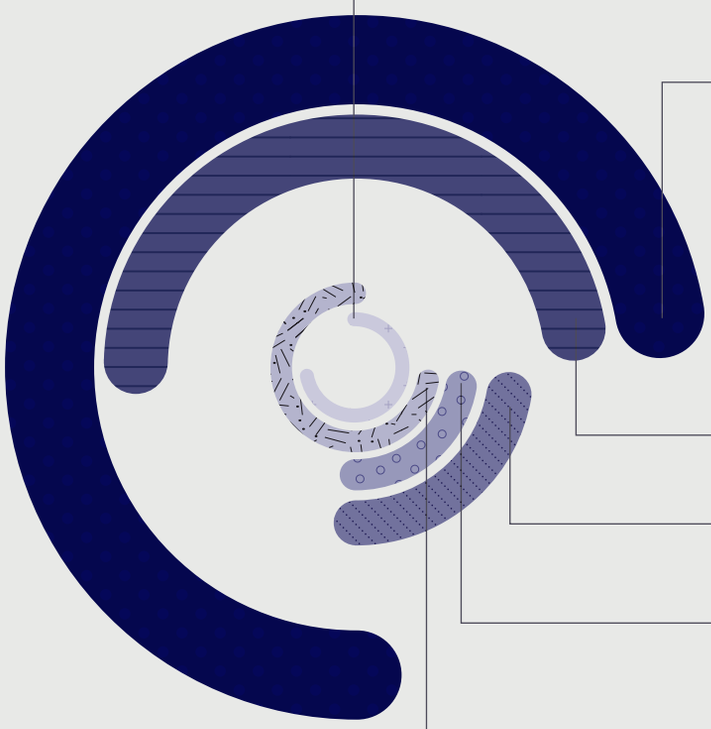

- **3%** ДОМАШНО НАСИЛИЕ
- **73%** ЗАПЛАХА
- **15%** ФИЗИЧЕСКО НАПАДЕНИЕ
- **3%** ОТКАЗ ОТ ОБЩЕСТВЕНИ УСЛУГИ
- **3%** СЕКСУАЛНО НАСИЛИЕ
- **3%** ОТКАЗ НА РАБОТА

КЪДЕ НАЙ-ЧЕСТО СЕ СЛУЧВАТ ИНЦИДЕНТИТЕ?

60%
В УЧИЛИЩЕ

20%
ВКЪЩИ

10%
В БАР

10%
НА УЛИЦАТА

ЗАПЛАХИ

Най-често срещаният тип инцидент, докладван чрез онлайн формуляра за докладване, е заплаха: 24 от 33 инцидента. Този тип инцидент се съобщава предимно от млади мъже на възраст от 15 до 24 години, които се самоопределят като гей и живеят в по-големите градове. 75% от всички докладвани заплахи са докладвани от посочената категория жертви. Само една от жертвите, които съобщават за заплаха, идва от малък град; останалите идват от средни и големи градове. 22% от жертвите на заплахи, които бяха гей мъже на възраст между 15 и 24 години, съобщиха, че инцидентите са се случили в училище; другите не бяха посочили. 4% от всички заплахи са съобщени от лесбийки от същата възрастова група, от 15 до 24. Две от съобщенията за заплахи (8%) са направени от транс хора, единият от които е от 15 до 24, а другият от 25 до 34. 13% от заплахите са съобщени от бисексуални мъже и от възрастовата група 15 до 24 години.

13%

3 БИСЕКСУАЛЕН МЪЖ ОТ 15 ДО 24 Г.

75%

18 ГЕЙ МЪЖ 15 ДО 24 ГОДИНИ –

17 от среден или голям град;
1 от малък;
4 броя са се случили в училище,
другите не са специфицирали къде.

8%

2 ТРАНССЕКСУАЛЕН 1 ОТ 15 ДО 24 И 1 ОТ 24 ДО 35 Г.

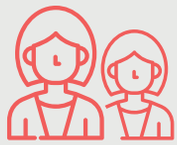

4%

1 ЛЕСБИЙКА

ЗАПЛАХА – ОБЩО 24

ФИЗИЧЕСКО НАПАДЕНИЕ

Физическо нападение бе съобщено от 15% от всички жертви, всички от които са идентифицирани като мъже, 80% са гейове и 20% - като бисексуални. Възрастовият диапазон на жертвите е бил 60% от възрастовата група 25-34 години и 40% от възрастовата група 15-24 години. Инцидентите с мъжете на възраст между 25 и 34 години са се случили 1/3 в местни барове в големите градове, 1/3 - на улицата след София Прайд и 1/3 - не са посочили местоположението. Инциденти с гей мъжете от 15 до 24-годишна възраст са се случили в училище, един в малък град, а другият - в голям град.

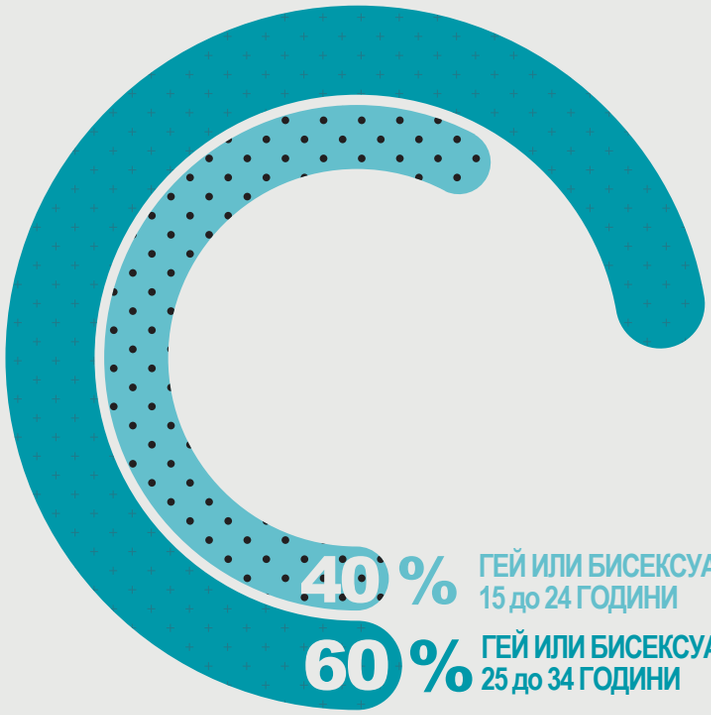

МЕСТА НА ИНЦИДЕНТИ:

1/3

не уточнено

1/3

в заведения

1/3

след София Прайд

СЕКСУАЛНО НАСИЛИЕ

Сексуално насилие бе съобщено само от 1 жертва. Инцидентът се е случил в дома на жертвата. Жертвата се самоопределя като бисексуален мъж на възраст от 15 до 24 години. Жертвата не е предоставила информация, ако извършителят е бил от близки или от друго лице. Случаят не бе съобщен на полицията.

ДОМАШНО НАСИЛИЕ

Домашното насилие е съобщено от 1 жертва, която се идентифицира като гей човек и е на възраст от 15 до 24 години. В този случай извършителите са роднини на жертвата. Случаят не бе съобщен на полицията. Можем да приемем, че жертвата не е докладвала, защото не е била склонна да разкрие ситуацията в семейството си или поради страха, че инцидентите могат да се влошат в случай на докладване.

ОТКАЗ ОТ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ОБЩЕСТВЕНИ УСЛУГИ

Отхвърлянето на обществени услуги се съобщава от 1 жертва, която се самоопределя като гей човек на възраст от 15 до 24 години и се самоопределя като ром. В този случай може да се приеме, че интерсекционалността между сексуалната ориентация и етническата принадлежност играят роля за появата на инцидента. Много случаи на отказ на роми да влязат в барове и ресторанти наскоро бяха съобщени от основните медии. Ромите са най-сегрегираното малцинство в България. Да бъдеш ром и гей е неизбежно фактор, който може да доведе до увеличени шансове да станеш жертва на омраза и насилие, базирано на омраза.

ОТКАЗ ОТ НАЕМЕ НА РАБОТА / УВОЛНЕНИЕ ОТ РАБОТА

Отказът за наемане на работа / уволнение от работа се съобщава от 1 жертва, която се самоопределя като трансджендър човек на възраст от 25 до 34 години. Жертвата се самоопределя като бисексуална. В този случай може да се приеме, че интерсекционалността между сексуалната ориентация и половата идентичност играят роля за появата на инцидента. През последните няколко години сме били информирани за много случаи на уволнение от работа на хора, които са излезли от килера и са започнали своя полов преход. Съобщеният случай в онлайн платформата не е изолиран случай.

ВРЪЗКА МЕЖДУ ЖЕРТВАТА И ИЗВЪРШИТЕЛЯ

Повечето жертви не са предоставили информация дали са знаели извършителите по време на инцидента. В случаите на физическо насилие и сексуално насилие, което се е случило в домовете на жертвите, можем да приемем, че жертвите са знаели извършителите и са имали някаква връзка с тях. Същото може да се приеме и за случаите на домашно насилие. Във всички други случаи информацията за връзката между жертвата и извършителя е недостатъчна.

ИНТЕРСЕКЦИОНАЛНОСТ

Интерсексуалността се дефинира като взаимосвързаната природа (пресечността) на социалните категории като раса, класа и пола, които се прилагат към определен индивид или група, употребявани за създаване на припокриващи се и взаимозависими системи на дискриминация или неблагоприятно положение. Отбелязано е, че интерсекционалността играе роля в два от докладваните случаи: в първия случай, жертвата се идентифицира като ром, а във втория - като транс-лице. Въпреки че нашето изследване идентифицира само 2 случая на пресичане на различни маргинализирани идентичности в една и съща жертва, можем да приемем, че взаимодействието между факторите, допринасящи за маргинализацията, неизбежно е подбудило омразата. Многобройни други проучвания показват, че интерсекционалността неизбежно е фактор, увеличаващ шансовете за инциденти с престъпления, свързани с омраза спрямо ЛГБТИ.

ПРИЧИНИ ДА НЕ СЕ ДОКЛАДВА НА ПОЛИЦИЯТА

Въз основа на предоставената информация можем да заключим, че жертвите на престъпления, свързани с омраза срещу ЛГБТИ, които са докладвали чрез онлайн платформа, се чувстваха като цяло неудобно да докладват пред полицията, било защото не вярваха, че инцидентът ще бъде взет сериозно и ефективно разследван, било защото се опасяваха от допълнителен тормоз от страна на полицейските служители.

ПОЛИЦИЯТА И ДРУГИ ПРАВОПРИЛАГАЩИ ОРГАНИ

Престъпленията срещу лицето в България се регистрират от полицията. Местните полицейски служби са основните контактни точки за съобщаване на такива престъпления. Последните не са адекватно подготвени да разбират нуждите на жертвите на омраза срещу ЛГБТИ в престъпления, свързани с омраза. Полицейски служители, участвали в събитие, посветено на докладването и разследването на престъпления, свързани с омраза срещу ЛГБТИ, организирано от Фондация "ГЛАС" през юни 2016 г. с подкрепата на Посолството на Холандия в София и участието на полицейското звено "Рьоз Блау" Холандия заявиха, че не са в състояние да регистрират хомофобски и трансфобски мотиви, защото българската система за отчитане не позволява записването на такава информация. Те споделиха също така, че дори мотивът на престъпленията, свързани с омраза спрямо ЛГБТИ да е очевиден, престъплението обикновено се регистрира като хулиганство.

Същото заключение бе постигнато и в изследването, проведено от Ресурсен център "Билитис" през 2017 г., относно съобщаването на престъпления, свързани с омраза срещу ЛГБТИ. Има общ проблем, когато става въпрос за регистрация на престъпления от омраза, тъй като много често те се класифицират като актове на хулиганство. Системата за полицейско записване не разпознава омразния мотив.

Разследването на престъпленията, свързани с омраза срещу ЛГБТИ, отнема много време, както ясно показва случаят с убийството на 25-годишния студент по научна медицина Михаил Стоянов. Жертвата е убита на 30.09.2008 г. в обществения парк "Борисова градина" в София. Две години след убийството все още не са задържани лица за престъплението, а през септември 2010 г. полицията окончателно арестува 2 от предполагаемите извършители. По време на разследването обвиняемите открито споделиха, че са част от група от 5 младежи, чиято цел е да „почистят“ обществения парк от гейове. На 4 май 2012 г. организациите на ЛГБТИ и други защитници на правата на човека в София организираха граждански протест срещу много бавното разследване на делото, защото двугодишният срок за задържане без обвинителен акт предстои да приключи. През септември 2012 г. Българският хелзинкски комитет и "Амнести интернешънъл" започнаха международна кампания срещу бавната юрисдикция по делото Михаил Стоянов. През декември 2012 г. Софийската градска прокуратура накрая повдигна обвинение срещу двамата задържани, 4 години и половина след извършването на престъплението. Обвиняемите бяха признати за виновни в съдебно дело, което отне още 3 години и накрая получиха присъди през юни 2015 г., 7 години след извършването на престъплението. Майката на жертвата обжалва решението, искайки максимални присъди. Жалбата окончателно бе преразгледана през юли 2017 г., а присъдите се увеличиха.

Констатациите от онлайн платформата за отчитане засилват заключението, че жертвите на престъпления, свързани с омраза към ЛГБТИ, се колебаят да докладват на полицията. Нито една от 33-те жертви, които са попълнили онлайн доклад, не е информирала инцидентите на правоприлагащите органи. Фактът, че престъпленията от омраза срещу ЛГБТИ не са санкционирани от закона, е добре познат в общностите на ЛГБТИ хората. Неефективното и много бавно разследване на най-сериозните случаи, като описаното по-горе убийство на Михаил Стоянов, освен това обезкуражава жертвите на престъпления, свързани с омраза срещу ЛГБТИ, да докладват и да търсят справедливост.

СТРУКТУРА НА ФОРМУЛЯРА ЗА ОТЧИТАНЕ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1

ФОРМУЛЯР ЗА ДОКЛАДВАНЕ НА ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Видовете престъпления и инциденти от омраза срещу ЛГБТИ, които събират онлайн формуляра за подаване на справки, са следните:

- Заплаха
- Физическо нападение (ритане, удряне и т.н.)
- Сексуално насилие
- Изнудване
- Заплаха чрез социални медии / интернет
- Домашно насилие
- Увреждане на имущество / включително графити
- Опит за убийство
- Раняване с оръжие (нож, пистолет и т.н.)
- Изнасилване
- Друго сексуално насилие
- Сексуален тормоз (без нападение)
- Задържан / заключен без съгласие
- Преследване
- Отказ на медицински / здравни услуги
- Отказ на работа / уволнение от работа
- Отказ на обществени услуги (помолен да напусне ресторант, бар, такси и т.н.)
- Арестуването без причина
- Други (посочете - предоставено място)

Формулярът позволява да се докладват престъпления / инциденти, които са засегнали лицето, което докладва, някой друг, или инцидентите, за които репортерът е чувал.
След това репортерът предоставя информация за часа и мястото на инцидентите и географското местоположение. Мястото на инцидента се определя допълнително като:

- Вкъщи
- До къщи
- В училище
- На работното място
- На обществено място
- В бар / клуб / ресторант / кафене
- Близо до или в ЛГБТИ място
- В полицейско управление
- В затвор
- В център за имигранти
- В център за обществени услуги
- Онлайн
- Други (посочете - предоставено място)

СТРУКТУРА НА ФОРМУЛЯРА ЗА ОТЧИТАНЕ

Формулярът дава възможност за предоставяне на допълнителни подробности за инцидента / престъплението в свободен текстов формат.
Формулярът също така позволява на докладващия да предостави подробности за предполагаемия мотив за инцидента / престъплението. Молят се докладващите да заявят дали инцидентът е свързан с техните:

- Сексуална ориентация
- Полова идентичност
- Джендър изразяване
- Пол
- Раса / Етнос
- Религия
- Възраст
- Статут на лица в неравностойно положение
- Националност
- Други (посочете - предоставено място)

Ако докладващият не може да прецени причината за инцидента, последният може да докладва "не знам".

Освен това от докладващите се изисква да предоставят информация за причините, поради които смятат, че инцидентът / престъплението е свързано с някоя от посочените по-горе характеристики. Докладващият е помолен да избере между:

- Заради употребената реч на омразата
- Поради следи, останали на мястото на инцидента
- Тъй като извършителят е знаел или предположил, че жертвата е ЛГБТИ лице
- Заради предишни заплахи / „гръмотевици“ или други инциденти
- Поради мястото, където е настъпил инцидентът
- Не знам
- Друго (посочете предоставеното място)

Докладващият също така е помолен да предостави информация за самоопределянето на жертвата по отношение на сексуална та ориентация и да избере:

- Лесбийка
- Гей
- Бисексуален/на
- Трансджендър
- Хетеросексуален
- Не знам
- Не съм сигурен
- Други (посочете - предоставено място)

СТРУКТУРА НА ФОРМУЛЯРА ЗА ОТЧИТАНЕ

Докладващият е в състояние да предостави информация за възрастта на жертвата и да избере между няколко възрастови групи: от 15 до 24; 25 до 34; 35 до 44; 45 до 54 и над 55 години.
От докладващите се изисква да опишат как инцидентът ги е накарал да се чувстват и дали са получили помощ. След това от докладващите се изисква да споделят информация за извършителя. Първо, за броя на извършителите, възрастта на извършителите и ако извършителите са познавали жертвата.

Много важна част от формуляра за докладване е събирането на информация, ако случаят е бил съобщен на полицията, а ако не, защо.

Докладващият може да избере от няколко варианта, за да обясни защо случаят не е бил съобщен на полицията:

- Защото не мисля, че инцидентът е достатъчно сериозен, за да бъде докладван
- Защото не мисля, че полицията ще направи нещо по въпроса
- Защото не мисля, че полицията ще вземе случая сериозно
- Тъй като полицейските служители са хомофоби / трансфоби
- Защото не съм доволен от работата на полицията по други предишни случаи
- Защото не бях / Не съм открит/а
- Други (посочете - предоставено място)

В края на доклада докладващите са помолени да предоставят информация за връзка, ако не желаят да останат анонимни, но могат да останат анонимни.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

РЕЧНИК

Застъпничество
Умишленият процес на влияние върху онези, които поемат или носят отговорност за изпълнението на политическите решения. Поради това думата "застъпничество" е доста гъвкава и се използва разнообразно, за да отговаря на организационните цели. Това се разбира от гледна точка на работата, която организацията прави и основната мисия на организацията.

Индикатори на пристрастие
Критерии, които могат да помогнат на специалистите по правоприлагането да определят дали определено престъпление трябва да бъде класифицирано като престъпление от пристрастие / омраза. Тези критерии не са всеобхватни и всеки случай трябва да бъде разгледан на собствените си факти и обстоятелства.

Мотивация на база пристрастност
Отклонението от пристрастност или омраза или мотивиран от омраза инцидент може да се основава на една от следните мотиви: раса / етническа принадлежност, религия / вяра, националност, възраст, увреждане, пол, сексуална ориентация, полова идентичност или други основания.

Събиране на данни
Събирането на данни предполага определяне на каква информация е необходима и създаване на средства за нейното придобиване. Наблюдаването на фактите и мониторингът са част от този процес. Методите използват широка гама от инструменти, включително проучвания, интервюта, въпросници и др.

Документация
Терминът документация може да има различни значения в зависимост от географския контекст или областта, в която се използва. Важно е да се подчертае, че документирането е процес, който включва различни стъпки, които могат да варират в зависимост от целта на документацията. Обикновено документацията е процесът на организиране и класифициране на събраните данни по начин, който е достъпен в краткосрочен и дългосрочен план. Това предполага категоризиране на събраните данни според определени критерии (като например профилът на жертвите / извършителите, категориите инциденти, показателите за пристрастия). Това прави данните достъпни и създават възможности за анализ. Анализирането на данните включва изготвяне на статистически данни, графики и инфографики, за да се направят резултатите по-видими. Добрата документация е основата за добро отчитане и разпространение сред участниците (държавни органи, европейски / международни институции, институции за правата на човека и т.н.), които могат да предприемат действия. Добрата документация може да се използва и за създаване на ефективни инструменти за застъпничество, които подкрепят променящите се нагласи, образование, статии, плакати и др.

Реч на омраза
Форми на изразяване, които са мотивирани от, демонстрират или насърчават враждебност към група или лице поради своето членство в тази група. Тъй като речта на омразата може да насърчава или да придружава престъпленията от омраза, двете концепции са взаимосвързани. Държавите се различават значително кои форми на изразяване могат да бъдат ограничени или забранени поради тяхната омразна природа.

РЕЧНИК

Престъпления от омраза (или престъпления на база пристрастност)

Престъпленията от омраза са криминални актове, мотивирани от пристрастия или предразсъдъци към определени групи хора. Това може да се основава интер алиа на пол, полова идентичност, сексуална ориентация, етническа принадлежност, религия, възраст или увреждане.

Престъпление от омраза се състои от два отделни елемента:

• Това е акт, който представлява престъпление по наказателното право, независимо от мотивацията на извършителя; и

• При извършването на престъплението деецът действа въз основа на предразсъдъци или пристрастия.

По този начин извършителят на престъпление от омраза избира жертвата въз основа на членството на жертвата в или възприемането й като член на определена група. Когато престъплението включва имуществени вреди, имуществото се избира заради асоциацията му с група жертви и може да включва цели като богослужения, читалища, превозни средства или семейни домове.

Инциденти мотивирани от омраза

Акт, който включва предразсъдъци и пристрастия от вида, описан по-горе, но не представлява престъпление, се описва като "инцидент, причинен от омраза". Терминът описва актове, мотивирани от предразсъдъци, вариращи от тези, които са само обидни към онези, съставляващи престъпни деяния, в които престъплението не е доказано. Въпреки че инцидентите, които са мотивирани от омраза, не винаги включват престъпления, такива инциденти често предхождат, придружават или осигуряват контекста на престъпленията от омраза.

Мониторинг

Широк термин, описващ активното събиране, проверка и използване на информация за справяне с проблемите на правата на човека във времето. Мониторингът на правата на човека включва наблюдаване и събиране на информация за инциденти и събития (избори, съдебни процеси, демонстрации и др.); тя има временно качество, тъй като обикновено се извършва за продължителен период от време. В специфичния контекст на престъпленията от омраза целта на мониторинга е да документира насилието, мотивирано от омраза, и да насочи вниманието на националните власти или международни организации към нарушаването на признатите права на човека. Наблюдението в крайна сметка има за цел да събере достатъчно доказателства за престъпления, свързани с омраза, за да убеди властите и обществеността, че трябва да се направи нещо, за да се подобри положението. Мониторингът се извършва също така, за да се гарантира, че властите се придържат към закона, насоките или споразуменията. Тя също може да показва тенденциите във времето.

Записване на инциденти мотивирани от омраза

В контекста на инцидентите, свързани с омраза, полицията или неправителствените организации съхраняват дневник или записват всички престъпления / инциденти с омраза, които са били изпитани и съобщени от хората. Това включва отнемане на ключовата информация, свързана с тези инциденти, като например, кога възникват и описание на случилото се.

РЕЧНИК

Докладване от трети страни

Целта на отчитането от трети страни е да се увеличи отчитането на престъпленията от омраза и да се увеличи потокът от разузнаване от различните общности, чиито членове страдат от инциденти / престъпления, мотивирани от омраза. Това се постига чрез предоставяне на гражданите на алтернативно звено за контакт, което е различно от полицията. Съществуват редица инициативи, които насърчават и подпомагат жертвите и свидетелите да съобщават за мотивирани от омраза инциденти и престъпления, а именно:

- *Системи за самооценка, позволяващи на жертвите да правят директни доклади за инциденти / престъпления, без да се налага да говорят с полицията.*
- *Схема за подпомогната отчетност, включваща трета страна като доброволна организация, която взема подробности за инцидент или престъпление и предава доклада на полицията.*

Възприятие на жертвата

Възприемането на жертвата (или на свидетел) е определящият фактор при определянето, че инцидентът трябва да бъде разследван като инцидент от омраза. Нито едно предположение относно липсата на мотивация като причина за инцидент би трябвало да предотврати съобщаването му за инцидент по омраза, ако жертвата или свидетелят посочат такова възприятие. Жертвата на хомофобско или трансфобско престъпление или инцидент от омраза не е задължително да бъде член на общностите на ЛГБТИ. Например, хетеросексуален човек, който е вербално малтретиран, напускайки гей бара, може да усети, че е престъплението или инцидентът са мотивирани от хомофобията, въпреки че той самият не е гей. Решаващият фактор е възприятието на жертвата или свидетеля.

Повторна виктимизация

Човек, който става жертва на престъпление или инцидент от омраза, може да е бил жертва в редица случаи. Предишни инциденти може да не са били съобщени на полицията по различни причини и като такива, когато се съобщава за инцидент, това може да е кулминацията на дълъг ход на виктимизация.

Вторична виктимизация

Когато човек е жертва на престъпление от омраза и този човек възприеме липсата на ангажираност или разбиране в отговора идващ от полицията, това може да доведе до повторно преживяване на виктимизация. Дали те всъщност получават такова ниво на отговор е без значение, тъй като личната реакция на жертвите се основава на непосредственото им възприемане.

Жертва на хомофобски или трансфобско престъпление / инцидент от омраза

Жертва на инцидент / престъпление от омраза е лице, което е пострадало от всеки инцидент, който може или не може да представлява престъпление, което се възприема от жертвата или от което и да е друго лице като мотивирано от предразсъдъци или омраза, сексуалната ориентация и половата идентичност на жертвата или нейният израз на пола. Възприятието на жертвата или на което и да е друго лице е определящият фактор при определянето на хомофобски или трансфобен инцидент от омраза.

GLAS

GAYS AND LESBIANS ACCEPTED IN SOCIETY

Фондация ГЛАС е основана през 2014 г. с цел положителна промяна в живота на лесбийки, гей, бисексуални и транссексуалните хора в България, чрез осигуряване на пълно равенство и закрила от всички форми на дискриминация. Чрез проектите и инициативите ни, ние работим за пълното участие на ЛГБТ хората във всички аспекти на живота и обществото, като фокусираме усилията си върху промяна на стереотипите и приемането на ЛГБТ хората в семейната, работната и обществената среда. Основна дейност на Фондацията е застъпничество и обществени кампании срещу престъпленията и езика на омразата, както и в подкрепа на толерантността и равноправието.

GLAS

GAYS AND LESBIANS ACCEPTED IN SOCIETY